

Karl-Eduard Salumäe

Kõne või essee on valmis hetkel, kui sellele lisamist vajavad mõtted enam varahommikul üles ei aja ja arvuti taha ei sunni. Just nii kirjeldas president Toomas Hendrik Ilves oma kõnede sündi.

«Ma kirjutan selleks, et millestki lahti saada,» jätkas ta. «Kui mind kummitab mingi mure, painab see mind niikaua, kuni saan sellest kirjutamise teel lahti.»

Ilvese sõnul on kirjutamisel tema elus väga oluline roll ning sellele pühendab ta paljud vabad hetked.

400 lehekülge

«Iga aasta lõpul kalkuleerivad mõned kollasemad lehed, kui palju aega on president, peaminister ja välisminister veetnud välismaal. Ma vaatan selle peale natuke kummastava pilguga, sest kui keegi küsib, millega ma enamasti tegelen, vastan ma, et kirjutamisega,» rääkis ta. Selle märgiks on presidendi meelest ka viie aasta jooksul kogunenud lühemate ja pikemate kirjutiste üsna suur hulk.

Üleele õhtul tutvustas ta Abja raamatupoos esimesel ametiajal kirjutatud kõnede ja kirjutiste ligi

400leheküljelist kogumikku «Suurem Eesti. Valik presidendikõnesid ja -kirjutisi 2006—2011».

Nädala eest Tallinnas Viru keskuse Rahva Raamatu poes esitletud teost tutvustas Toomas Hendrik Ilves väikeses Abja raamatupoes isiklikult mõistagi seetõttu, et ta on Abja valla elanik. President ja tema teos olid kohale toonud hinnanguliselt 30 huvilist. Raamatu ostnutel avanes võimalus saada kaante vahele riigi esimese mehe pühendus.

Teisipäevane raamatututvustus oli Ilvesele Abja raamatupoes lühikese aja jooksul juba teine, millest ta osa võttis. 20. oktoobril viibis ta seal ka oma abikaasa Evelin Ilvese kokaraamatu «Kingitud maitsed» esitlusel.

Kõnede ja kirjutiste kogumiku kirjastanud kirjastuse Varrak direktor Priit Maide võttis esitlusel esimesena sõna ning selgitas, miks on teos tema silmis kaaluka tähendusega.

«Lugedes neid viie aasta jooksul peetud kõnesid aastaid hiljem, on võimalik imehästi tunnetada meie väikese riigi rõõme ja valupunkte. Olen tänulik nii kõnede autorile kui kolmele tublile mehele, kes seda raamatut toimetasid,» sõnas Maide. Toimetajate hulka kuuluvad Olari Koppel, Marek Tamm ja Kaarel Tarand.

Raamatupoe suur väärtus

Presidendi nõunikuna töötav Olari Koppel rääkis, et suvest alates tegeles ta koos kahe teise toimetajaga ligemale neljasajast kõnest ja kirjutisest 48 olulisema väljavalimisega.

«Kõik autorid teavad, et iga sõna ja kirjutis on omamoodi armas, ning ülekohtune oleks anda talle ülesandeks valida kümne oma lapse seast kolm välja,» leidis Koppel.

Toomas Hendrik Ilves tõi välja, et «Suurem Eesti» on teine tema raamat, mida ta Abja raamatupoes on esitlenud.

Ilvese meelest on asjaolul, et see üldse võimalik on, suur väärtus, sest näiteks Ida-Virumaal pole terve maakonna peale ühtegi raamatupoodi.

«Olles eluaeg olnud raamatupoodide armastaja, pean eriti oluliseks, et Mulgimaa pealinnas on raamatupood nagu igas korralikus pealinnas,» lausus president ning lisas, et seetõttu soovibki ta iga kord, kui on mõni raamat esitleda, teha seda Abjas.